

Okur Öz Alg?s? Ölçe?i-2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okur Öz Alg?s? Ölçe?i-2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28019>

Özet

Okur Öz Alg?s? Ölçe?i-2 (OÖAÖ-2), bireylerin okuma becerilerine yönelik geli?tirdikleri öz alg?lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu çal??ma, ölçe?in Türkçe diline uyarlanmas? ve Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenilirlik özelliklerinin belirlenmesi sürecini kapsamaktadır. Ölçek, okuma performans?yla ilgili dört temel boyutu de?erlendirerek, ö?rencilerin okuma yeterlilikleri hakk?ndaki inançlar?n?, duygusal tepkilerini ve sosyal kar??la?t?rmalar?n? nicel olarak ifade etmelerini sa?lamaktadır.

2014 y?l?nda Keskin ve Atmaca taraf?ndan gerçeikle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki e?itim ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?labilece?ini ortaya koyan yüksek düzeyde güvenilirlik katsay?lar? ve güçlü faktör yap?s? kan?tlar? sunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Okuma, Öz Alg?, Okuma Becerisi, Ölçek Uyarlamas?, Güvenirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Hasan Ka?an Keskin, Tuncay Atmaca.

Amaç

Okur Öz Alg?s? Ölçe?i-2'nin temel amacı, okuma öz alg?s?n?n farklı yönlerini ölçmek için orijinal olarak İngilizce geli?tirilmif olan ölçe?i Türkçeye uyarlamak ve bu uyarlamanın psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) bilimsel yöntemlerle test etmektir. Bu sayede, Türkiye'deki ara?t?rmacılara ve e?itimcilere okuma becerisine dair ö?rencilerin alg?lar?n? de?erlendirmede kullan?labilecek, kültürel olarak geçerli, güvenilir bir araç sunulmas? hedeflenmiştir.

Ölçek, ö?rencilerin kendilerini okuma konusunda ne kadar yeterli, rahat ve ba?ar?l? gördüklerini dört alt faktör üzerinden detayl?ca inceleyerek, okuma motivasyonu ve ba?ar?s?zl?k korkusu gibi ili?kili psikolojik durumlar? anlamlandırılmaya yardımcı olmay? amaçlanmaktadır.

Yap?

Okur Öz Alg?s? Ölçe?i-2, okuma öz alg?s? kavram?n? çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Bu yapı, bireyin okuma yetene?i hakk?ndaki bilişsel de?erlendirmelerini, duygusal tepkilerini ve sosyal kar??la?t?rmalar?n? içeren dinamik bir sistemi temsil eder. Ölçek, toplamda 46 maddeden oluşmakta ve dört temel alt faktörü ölçmektedir:

?lerleme (16 Madde): Bireyin geçmi? performans?na k?yasla okuma becerilerinde kat etti?i

ilerlemeye dair algı'sı.

Gözlemsel Karşılaştırma (9 Madde): Bireyin okuma yeteneğini akranları veya diğer öğrencileri ile karşılaştırma yoluyla oluştuğunu algı.

Sosyal Geri Dönüt (9 Madde): Öğretmenler, ebeveynler veya diğer önemli kişilerden alınan geri bildirimlerin okuma öz algı'sı üzerindeki etkisi.

Fizyolojik Durumlar (12 Madde): Okuma eylemi sırasında hissedilen sakinlik, rahatlık veya kaygı gibi bedensel ve duygusal tepkiler.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla kapsamlı istatistiksel analizler uygulanmıştır. Veri setinin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ve Bartlett's Küresellik testleri gerçekleştirilmiştir. Bu testlerin sonuçları, verilerin çok değişkenli analizler için uygun olduğunu göstermiştir.

Geçerlik çalışmaları, hem açılmaya c? Faktör Analizi (AFA) hem de doğrulamaya c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini içermiştir. AFA, SPSS (SPSS, 2008) programı kullanılarak, DFA ise yapısal eşitlik modellemesi için güçlü bir araç olan LISREL (Jöreskog & Sörbom, 2006) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk örnekleminde de tutarlı ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Okur Öz Algı'sı Ölçeği-2'nin iç tutarlılık güvenilirlik düzeyi oldukça yüksek bulunmuştur. Ölçeğin genel Cronbach's Alpha değeri $\alpha=.921$ olarak hesaplanmıştır.

Bu yüksek güvenilirlik katsayısı ($\alpha \geq .80$), hem alt faktörler hem de ölçeğin bütünü için, araçın ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Keskin ve Atmaca (2014), bu sonuçlara dayanarak ölçeğin bilimsel araştırmalarda, özellikle toplum taramalarında ve güvenilir bilimsel yargıların oluşturulmasında yüksek güvenle kullanılabilirliğini belirtmişlerdir (Özdamar, 2011a, s. 605).

Faktör Analizi

Faktör analizi süreci iki aşamalı olarak yürütülmüştür. İlk aşamada, veri setinin temel yapısını keşfetmek amacıyla SPSS yazılımı kullanılarak Açılmaya c? Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA öncesinde, verilerin faktör çökarma işlemine uygunluğunu kontrol etmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Küresellik testleri yapılmış ve sonuçlar uygunluğu işaret etmiştir.

İkinci aşamada ise, teorik olarak beklenen dört faktörlü yapının Türk örnekleminde ne kadar iyi

temsili edildiyini doğrulamak amacıyla LISREL programı (Jöreskog & Sörbom, 2006) ile Doğrulama Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin orijinal yapısının korunduğunu ve dört boyutlu modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir sonuçları içinde olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), Orijinal (İngilizce)

Population Group: Öğrenciler (Genellikle İlköğretim ve Ortaokul Düzeyi)

Age Group: Genellikle 8-14 yaş aralığı (Uyarlama çalışması İlköğretim Online dergisinde yayınlanmıştır.)

Population Details: Türkiye'deki ilköğretim öğrencileri üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçeği kullanılarak derecelendirme yapılmaktadır. Katılımcılar, maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2014 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanım izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: okur-oz-algisi-olcegi-2-toad.pdf

Kaynaklar

Keskin H. K. ve Atmaca, T. (2014). Okur Öz Algısı Ölçeği-2'nin Türkçeye Uyarlanması. *İlköğretim Online*, 13(1), 306-318. (Makalenin tam metnine buradan ulaşılabilir: ilkogretim-online.org.tr)

Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (2006). LISREL 8.80. Scientific Software International, Inc.

Özdamar, K. (2011a). Paket programlar ile istatistiksel veri analizi 1. Kaan Kitabevi.

SPSS Inc. (2008). SPSS 16.0 Base User's Guide. Chicago: SPSS Inc.

Okur Öz Algısı Ölçeği-2 Maddeleri

Ölçek, dört alt boyutta toplam 46 maddeden oluşmaktadır. Her bir faktörden temsili bir madde

aşağıda sunulmuştur:

Ölçme (16): Okurken, eskisine göre daha fazla kelimeyi tanıyordum.

Gözlemsel Karşılaştırma (9): Okurken yeni sözcükleri anlama yeteneğim diğer öğrencilerden daha iyidir.

Sosyal Geri Dönüt (9): Öğretmenlerim okumamın iyi olduğunu düşünüyorlar.

Fizyolojik Durumlar (12): Okurken kendimi sakin hissediyordum.

Anahtar Kelimeler

Okuma Öz Algı Ölçeği, Psikometrik Özellikler, Uyarılma Çalışması, Cronbach Alpha, İlköğretim, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: kagankeskin@yahoo.com

Correspondence Address: Hasan Kağan Keskin